

Wyniki ankietyzacji gmin: Toszek i Wielowieś „Problemy środowiskowe naszej gminy– jak je rozwiązać? Spostrzeżenia i pomysły”

Uwagi ogólne

W anonimowej ankietyzacji gmin Toszek i Wielowieś uczestniczyli przedstawiciele Rady Miejskiej w Toszku, Rady Gminy w Wielowsi, rad sołeckich obu gmin, reprezentanci organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy obydwu gmin.

Wśród 40 ankietowanych było 26 osób z Toszka, co stanowi 60% ogółu oraz 16 osób z Wielowsi – 40%.

Ankieta (patrz Załącznik) składała się z 3 części:

1 część dotyczyła ochrony środowiska w w/w gminach – 3 pytania,

2 część dotyczyła ładui krajobrazowego i przyrodniczego – 2 pytania,

3 część, dawała możliwość wolnych tematycznie wypowiedzi i zasygnalizowania samorządom spraw wymagających rozwiązania oraz przedstawienia dobrych pomysłów dla usprawnienia życia mieszkańców.

Daje się zauważyć, że ankietowani z Gminy Toszek zgłaszali więcej problemów niż z Gminy Wielowieś oraz szukali rozwiązań wymienionych problemów, co znajduje swój wyraz w przedstawionym poniżej opracowaniu ankiet.

Dla porównania należy dodać, iż 11 tysięczny Toszek ma charakter miejsko-wiejski, natomiast Wielowieś jest gminą typowo wiejską liczącą 6,5 tysięcy mieszkańców.

1. Czy powietrze w naszej gminie mogłoby być lepsze? Jak temu zaradzić?

Ankiety z Gminy Toszek

- ‘Zawsze mogłoby być lepsze’, jak wskazał jeden z ankietowanych. Większość uskarżała się na uciążliwość niskiej emisji z palenisk domowych, zwłaszcza zimą.

Zwracano uwagę, że w celach grzewczych używa się głównie niskiej jakości gatunków węgla (w tym mułu i miału węglowego), ponadto spala się wszystko, począwszy od opakowań z tworzyw sztucznych, po opony samochodowe.

Wielu ankietowanych wskazywało na problemy finansowe ludności wiejskiej, zbyt wysokie ceny oleju opałowego i gazu oraz często niską świadomość ekologiczną.

Propozycje ankietowanych:

- prawnie uregulowany system motywacyjny przy zastępowaniu starszego typu ogrzewania, na wysoko wydajne, nowoczesne piece ekologiczne,
- promocja alternatywnych źródeł energii, edukacja ekologiczna oraz pozyskiwanie środków z funduszy europejskich na wdrożenia proekologiczne,
- egzekwowanie, zwłaszcza zimą, zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych. Jeden z ankietowanych stwierdził, że żaden z sąsiadów nie ma odwagi przeciwstawić się temu procederowi z obawy o własne gospodarstwo.

Jako ciekawostkę można przytoczyć uwagę jednego z ankietowanych, który stwierdził, że gdy gmina po raz pierwszy podstawiała kontenery na rzeczy wielkogabarytowe - to co jedni wyrzucili, drudzy zabrali do spalania (w tym rzeczy, które do tego celu się nie nadają).

- Wielu ankietowanych wskazywało na bardzo uciążliwe wypalanie, zwłaszcza wiosną, traw. Proceder ten opiera się na błędnym mniemaniu o użyźnianiu w ten sposób gleby i świadczy o niezajomości wyrządzanych naturze szkód.

Propozycje ankietowanych:

- dodatkowe koszenie jesienią przydrożnych rowów i nieużytków, aby na wiosnę nie było zeschniętych, wyrosniętych traw,
- egzekwowanie kar za wypalanie traw,
- pogadanki, prezentacje, edukacja.

- Uciążliwe odory związane z:

- wywozem nieczystości i gnojowicy na pola,
- wywozem odpadów i osadów z oczyszczalni ścieków, również spoza gminy,
- sąsiedzką lub pobliską działalnością, powodującą szkodliwe (fetor z ubojni).

Ankietowani liczą w tych przypadkach na pomoc samorządu.

Ankiety z Gminy Wielowieś

Ankietowani z Wielowiesi zwracali uwagę na niską emisję z palenisk domowych, przy tym uskarżano się na zbyt wysokie ceny gazu i oleju opałowego.

Proponowano również wprowadzenie systemu finansowego zachęcającego do termomodernizacji budynków, wymiany starych pieców na kotły wysokosprawne.

Wskazywano na niską świadomość mieszkańców dotyczącą ochrony powietrza.

2. Dbalność o porządek i czystość w naszej gminie. Co nam doskwiera?

Ankiety z Gminy Toszek

- Najwięcej ankietowanych uskarżało się na dzikie wysypiska.

Propozycje ankietowanych:

- stosowanie sankcji,
- kilku ankietowanych sugerowało, aby sprawdzać realność podpisanych umów z firmą wywożącą odpady,
- była również propozycja, aby w jakimś punkcie miasta wystawić pojemnik na odpady, może zapobiegnie to porzucaniu odpadów (także przez obcych i przyjezdnych) po lasach i powstawaniu dzikich wysypisk.

Jeden z ankietowanych poprzez informację o likwidacji w Ciochowicach dzikiego wysypiska chciał wykazać starania gminy o porządek, wyrażono również zadowolenie z utworzenia ścieżki przyrodniczej „Fazaniec”..

- Znaczna większość ankietowanych domagała się segregacji odpadów, w tym również zbiórki baterii.

Propozycje ankietowanych:

- więcej pojemników na poszczególne kategorie odpadów,
- edukacja ekologiczna, którą należałoby rozpocząć już w szkole podstawowej poprzez konkursy zbierania np. makulatury czy opakowań z tworzyw sztucznych.

- Ponadto poruszono:

- brak współpracy mieszkańców bloków w utrzymywaniu porządku i czystości,
- opuszczone domostwa jako miejsca nieporządku,
- w tej pozycji również poruszono problem składowania osadów z oczyszczalni ścieków i ich stosowania na gruntach rolnych (z Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach).

- Wielu ankietowanych wypowiedziało się na temat odśnieżania:
 - że wioski są odśnieżane z dużym opóźnieniem i są trudności z dojazdem do miasta,
 - zwrócono uwagę na niewłaściwe odśnieżanie ulic; śnieg jest przerzucany na chodniki i utrudnia poruszanie się a nawet uniemożliwia przejścia na drugą stronę jezdni,
 - padały propozycje, aby do odśnieżania zatrudniać posiadaczy sprzętu z danej wsi, co korzystnie wpływałoby na kolejność i jakość wykonywanej pracy pod „nadzorem własnej społeczności”, a zarazem tworzyłyby się „sezonowe miejsca pracy”.

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Większość ankietowanych zwracała uwagę na dzikie wysypiska.
- Niektórzy domagali się segregacji odpadów.
- Uskarżano się na brak porządku i domagano się większej ilości koszy na śmieci oraz zbiórki przedmiotów wielkogabarytowych.
- Wskazywano na brak edukacji ekologicznej.
- Odnośnie odśnieżania – podkreślano, że sprawnie i szybko oczyszczane są drogi lokalne, ale gorzej jest z drogami powiatowymi. Również sposób odśnieżania, według ankietowanych pozostawia wiele do życzenia.

3. Co może zagrażać jakości naszych wód? Przyczyny.

Ankiety z Gminy Toszek

- Zdecydowana większość ankietowanych widzi duże zagrożenie jakości wód w braku lub niewłaściwej gospodarce wodno – kanalizacyjnej.
- Zwracano też uwagę na zagrożenia związane z stosowaniem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin przez rolnictwo.
- Po raz kolejny wskazywano na zagrożenie ze strony składowanych i stosowanych jako nawóz, osadów ściekowych.
- Wskazywano również na zagrożenia związane z :
 - nieszczelnymi szambami, niejednokrotnie znajdującymi się w niedalekiej odległości od studni,
 - przetrzymywaniem gnojowicy w nieszczelnionych zbiornikach osadzonych w ziemi,
 - nielegalnym bezpośrednim odprowadzaniem ścieków oraz odpływem z szamb do Potoku Toszeckiego, stawów, rowów melioracyjnych, drenów, kanalizacji deszczowej,
 - wywozem płynnych nieczystości na pola i do lasu,
 - niewłaściwym usuwaniem zużytych substancji, np. pracowniczych olejów.

Propozycje ankietowanych:

- uruchomić program dotacji dla przydomowych oczyszczalni,
- egzekwowanie stosownych przepisów za odprowadzanie ścieków bezpośrednio do wód
- sprawdzać czy studnie nie pełnią roli szamb,
- powołać społeczny komitet, który wesprze organizacyjnie i koncepcyjnie usiłowania rozwiązań problemów gospodarki wodno – ściekowej gminy,
- prowadzić edukację ekologiczną, rozwijać rolnictwo ekologiczne i ekoagroturystykę.

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Większość ankietowanych za główne zagrożenie dla wód wskazywała nieracjonalną gospodarkę wodno – ściekową,
- Wskazano również na nieszczelne szamba, podłączone do kanalizacji deszczowej.
- Poruszono problem nieuregulowanego odbioru odpadów płynnych.

4. Jak zachować ład krajobrazu? Rola planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Ankiety z Gminy Toszek

- Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że za ład krajobrazowy winien odpowiadać Urząd. Opracowuje on Plan Zagospodarowania Przestrzennego, który powinien uwzględniać walory ekofizjograficzne i być przestrzegany. Dotyczy to zwłaszcza sprzedaży terenów i polityki inwestycyjnej.
- Wszelkie nowe inwestycje powinny być wkomponowane w charakter miejscowości; nie mogą niszczyć zasobów przyrodniczych, rozwijać się kosztem likwidacji zieleni miejskiej, nie mogą doprowadzać do wycinki drzew (ostatnio nasilone – bezpodstawnie), powinny zachować właściwy ład krajobrazowy i uwzględniać kompensację przyrodniczą.
- Budownictwo indywidualne też powinno być zgodne z klimatem i charakterem miejscowości i wkomponowywać się w ład przestrzenny.
- Wskazano, że w ład krajobrazowy wpisują się i współtworzą:
 - zamki, zabytkowe budowle, przydrożne kapliczki, krzyże, cmentarze,
 - także parki, aleje, potoki, stawy, stare sady,i to dziedzictwo należy pielęgnować.
- Wielu ankietowanych poruszyło potrzebę wybudowania obwodnicy miasta w celu zachowania historycznej kompozycji „małego, starego miasteczka” i jego zabytków.
- Dostrzegany jest problem remontów dróg lokalnych i dojazdowych do użytków rolnych.
- Zwrócono uwagę, że o ład i porządek należy dbać zarówno w obejściach prywatnych jak i gminnych.

Propozycje ankietowanych:

- Utworzyć w Urzędzie komórkę organizacyjną (referat), czuwającą nad prawidłowym, zgodnym z planem, zagospodarowaniem terenów pod inwestycje jak i budownictwo indywidualne.
- Zlecać fachowcom sporządzanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego.
- Ograniczyć degradację środowiska.
- Zachować zwartą zabudowę siedlisk mieszkaniowych i w ten sposób prowadzić dalszy rozwój osadnictwa, dbać o „wiejskie klimaty” i dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.
- Utrzymywać małe gospodarstwa rolne (są to warsztaty pracy), rozwijać rolnictwo ekologiczne i agroturystykę.
- Poprzez budowę obwodnicy i dogodnych połączeń drogowych przyciągać korzystne inwestycje.

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Wielu ankietowanych nie ustosunkowało się do tego tematu.
- Jeden z mieszkańców stwierdził, że nie mają wpływu na planowanie przestrzenne i zachowanie ład krajobrazu.
- Była też wypowiedź, że jest zbyt mała świadomość obywatelska.

- Wskazywano na zły stan dróg.

5. Czy doceniamy bogactwo przyrodnicze naszej gminy ? Na co warto zwrócić uwagę ?

Ankiety z Gminy Toszek

- Większość ankietowanych docenia bogactwo przyrodnicze swojej gminy i chce jego zabezpieczenia.
- Podkreślają jednak, że nie ma gospodarki przyrodą. Mieszkańcy wsi wyrosli wśród przyrody i o nią dbają, gorzej w mieście i z przyjezdnymi gośćmi.
- Chcą, aby zadbać o skwery i parki; padła nawet propozycja, aby zatrudnić do tego celu „parkowego”.
- Postulują oznakowanie wartościowych elementów środowiska przyrodniczego i objęcie ochroną prawną drzew pomnikowych.
- Ankietowani martwią się stanem lasów, w których dokonuje się nielegalnej wycinki drzew, robi nielegalne wysypiska śmieci, składa osady z oczyszczalni ścieków.
- Skarżą się na wycinkę drzew, często nieuzasadnioną, przy drogach, wokół stawów i potoków, skwerach i żądają nowych nasadzeń.
- Wskazują na zasypywane stawy, zanieczyszczane potoki i proszą o zachowanie naturalnego charakteru tych akwenów.
- Ankietowani dostrzegają chorujące kasztanowce.

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Ankietowani doceniają różnorodność zbiorowisk roślinnych swej gminy oraz rezerwat przyrody „Hubert”.
- Jednocześnie widzą małe poszanowanie przyrody.
- Zwracają uwagę, że większej dbałości wymaga park w Wielowsi. w Świbiu.
- Warto doprowadzić – tam, gdzie jest to zasadne - do rekultywacji naturalnych, wycięzionych zbiorowisk roślinnych.

6. Jakie inne sprawy wymagające rozwiązania chciałbym zasygnalizować samorządowi:

Ankiety z Gminy Toszek

- Ankietowani podkreślali, że wiele problemów zasygnalizowali już w poprzednich pytaniach.
- Życzyliby sobie rozwoju gminy, również jej walorów turystycznych wraz z całym zapleczem sportowo rekreacyjnym.
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży podczas ferii i wakacji atrakcyjnej formy spędzania wolnego czasu.
- Dla mieszkańców „niezrzeszonych” brak dostępnych miejsc (świetlic, salek), w których można kulturalnie spędzić wolny czas (przez dzieci, młodzież, dorosłych) . Przywrócić organizowane na zamku ciekawe imprezy.
- Potrzeba większego zainteresowania opieką i potrzebami społecznymi osób chorych, starszych, wymagających pomocy.
- Udrożnić przepusty pod torami, przejazdami i mostkami.
- Przywrócić funkcjonalność zaorywanych rowów przydrożnych oraz dojazdów do pól.

- Przy wjeździe do Toszka brak mapy wyznaczającej trasy przejazdu dla pojazdów z materiałami niebezpiecznymi.
- Jeden z ankietowanych poruszył problem dróg, szczególnie wymagającej naprawy drogi do Ciochowic w rejonie przejazdu kolejowego oraz targu i Biedronki.
- Brak chodników na wioskach, brak placów zabaw dla dzieci.
- Potrzebna budowa obwodnicy.
- Potrzeba więcej akcji informacyjno – edukacyjnych, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska.
- Postulowano, by władze samorządowe wykazały większą inwencję w poszukiwaniu możliwości rozwoju infrastrukturalnego i pozyskiwania środków finansowych na ten cel.
- Wyrażono również krytyczne zdanie na temat nowego wyglądu rynku – stał się betonowym placem, całkowicie pozbawionym zieleni (nota bene otrzymał nagrodę w konkursie wojewódzkim na najlepszą przestrzeń publiczną 2007)

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Zdecydowanie należy zwrócić uwagę na stan nawierzchni dróg w Wielowsi. Ankietowany obarcza winą za ten stan również władze powiatu.
- Więcej miejsc pracy.
- Ślisko i niebezpiecznie zimą, zwłaszcza na drogach powiatowych.
- Potrzeba budowy oczyszczalni ścieków, kanalizacji. Zauważalny odór z kanalizacji deszczowej w centrum wsi.
- Stan przejazdów kolejowych pozostawia wiele do życzenia.
- Podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców.
- Egzekwować przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska.
- Jeden z ankietowanych zasygnalizował problem przeterminowanych środków ochrony roślin i sposób ich zagospodarowania.
- Lepsze zagospodarowanie parku, np. organizowanie festynów, wyposażenie placu zabaw dla dzieci, utworzenie alei spacerowych.
- Poprawa połączeń komunikacyjnych.

7. Chciałbym przedstawić następujące dobre pomysły dla usprawnienia życia mieszkańców:

Ankiety z Gminy Toszek

- Zwiększenie ilości kursów komunikacji publicznej, zwłaszcza PKS i PKP oraz dostosować je do potrzeb mieszkańców.
- Usprawnienie komunikacji PKS, ankietowany szczególnie zwrócił uwagę na uciążliwość mieszkańców Ciochowic, gdyż autobus nie wjeżdża do wsi.
- Obniżenie cen biletów autobusowych, wprowadzenie kursów mikrobusów.
- Zainwestować w budowę obiektów kulturalno – sportowych, np. kryty basen, lodowisko, kino, pub itp., w których można ciekawie spędzać czas.
- Dotacje dla najuboższych rodzin na zakup opału lub umożliwić wyrąb drzewa w lesie po konkurencyjnej cenie w celu zapobieżenia niskiej emisji z palenisk domowych.
- Remonty dróg i chodników, lepsze ich oświetlenie, zwłaszcza ulic wiejskich, więcej chodników w wioskach.
- Potrzebny parking i więcej ścieżek rowerowych.
- Dbłość o fasady domów, witryny sklepowe, przydrożne rowy i pobocza, gdyż to wizytówka miasta.

- Zaopatrywać chętnych mieszkańców w odpowiednie worki na segregowane odpady i ustalić promocyjną opłatę za ich odbiór, zapobiegając w ten sposób dzikim wysypiskom i spalaniu w domowych paleniskach. Ważny walor praktycznej edukacji ekologicznej.
- Pozyskiwać fundusze unijne dla realizacji projektów infrastrukturalnych oraz proekologicznych.

Ankiety z Gminy Wielowieś

- Wykorzystać w większym stopniu fundusze unijne dla infrastrukturalnego rozwoju gminy.
- Do prac publicznych (np. koszenie rowów, odśnieżanie) zatrudniać osoby korzystające z zasiłków publicznych.
- Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków.
- Selektywna zbiórka odpadów – darmowe zaopatrywanie w worki na segregowane odpady i bezpłatny ich odbiór. Zwrócić uwagę zagospodarowanie odpadami przez sklepy i restauracje.
- Dofinansowanie wymiany niskosprawnych pieców na wysokosprawne i ekologiczne kotły grzewcze (nie wyłączając paliwa węglowego).
- Pozyskiwanie odnawialnych źródeł energii.
- Poprawić sieć komunikacji publicznej, brak np. połączenia z sąsiadującym Toszkiem.